

Božie slovo

- ◆ Priestor Božej milosti a lásky.
- ◆ Prebieha v ňom neobyčajná výmena túžob.
- ◆ Ježiš túži, aby sme vychutnávali lásku Otca.
- ◆ Otec túži, aby sme vo Sv. písme našli Ježiša.

Prenikať do obsahu Sv. písma znamená hľadať Ježiša Krista – Slovo.

Hľadanie je láskyplné: celou mysl'ou, vôľou, srdcom.

Božie slovo

- ◆ Zasahuje do nášho **životného príbehu** (túži nás premieňať, mení náš život na dejiny spásy).
- ◆ Nachádza nás **v konkrétnych životných situáciách** (zarmútení, unavení, sklamaní, keď nám srdce niečo vyčíta, keď sa obraciame chrbtom našim blížnym).
- ◆ Dotýka sa **práve tých miest** v našom živote, **ktoré potrebujú uzdravenie.**

Božie slovo

- ◆ Dotýka sa nášho srdca, aby v nás **prebudilo túžbu po obrátení.**
- ◆ Túžime po tom, aby nás Božie slovo neustále vnútorne očisťovalo, aby **„narušilo“** v nás všetko, čo nás sústreduje **na seba** a nevedie nás k nemu a **k premene srdca?**

Božie slovo

- ◆ Túži nás oslobodiť od **povrchnosti, dvojznačnosti a od ilúzií**, ktoré sme si nahromadili.
- ◆ Bude spochybňovať náš **predstieraný „dobrý duchovný stav“**, v ktorom chýba svetlo a chuť života.
- ◆ Bude spochybňovať našu **priemernosť a postoje**, v ktorých chýba horlivosť pre evanjelium, ktoré **„nehrejú iných“**, nepomáhajú zblíženiu s Ježišom Kristom, nezjednocujú.

Božie slovo

- ◆ **Dotkne** sa tých miest, v ktorých **nechceme urobiť zmenu**, v ktorých je vzdor a zotrvávanie pri svojej predstave života, pri zásadách **vzdialených od evanjelia**.
- ◆ V skutočnosti potrebuje každý z nás takéto stretnutie so Slovom.

SACROSANCTUM CONCILIUM

- ◆ Odporúčam, aby sa v liturgii venovala veľká pozornosť čítaniu Božieho slova zo strany dobre pripravených lektorov.
- ◆ „Ved’ slovo, ktoré ohlasujeme a počúvame, je Slovo, ktoré sa stalo telom (porov. Jn 1,14) a má vnútorný vzťah k osobe Krista a sviatostnej podobe jeho prítomnosti.

LITURGIA

- ◆ to neznamená krásne obrady, množstvo ľudí, pekné piesne, dlhé zástupy miništrantov

- ◆ liturgia znamená nechať sa ovládnuť Bohom
- ◆ znamená prijať jeho život
- ◆ znamená dovoliť, aby sa jeho život stal stredobodom nášho dňa

LITURGIA

- ◆ nie je súhrnom obradov, ktorými si treba uctievať Boha
- ◆ nie je súhrn posvätných úkonov, ktoré používame pri rozhovore s Bohom a z ktorých sa vyzlečieme, keď všetko skončí
- ◆ liturgia vstupuje do môjho života
- ◆ sprevádza ma v mojej práci, v mojich stretnutiach
- ◆ musí živiť moju lásku
- ◆ musí ma nasledovať všade, kam idem.

Sv. omša

liturgia slova

liturgia Eucharistie

Začiatky liturgie slova

- **v synagógach**

Tu sa čítali knihy SZ každú sobotu.

Jedno čítanie bolo zo **Zákona** a druhé z **Prorokov**.

V čítaní sa striedali viacerí lektori, pričom ich čítali po častiach.

„Dnes sa splnilo toto Písmo, ktoré ste práve počuli.“ (Lk 4, 21)

- **stretnutie s emauzskými učeníkmi**

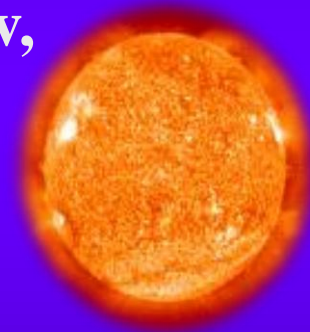
Predtým, než Ježiš začal lámať chlieb, po ceste im vykladal všetko, čo sa naňho v Písme vzťahovalo.

Spojenie liturgie slova s eucharistickou liturgiou sa po prvýkrát spomína v Apológii sv. Justína (okolo r. 165 pr. Kr.)

„V **deň** nazývaný dňom **Slnka**, všetci, či už bývajú v mestách alebo na vidieku, sa schádzajú **na toto isté miesto** a **čítajú** sa Pamäti apoštolov alebo Spisy prorokov, pokiaľ čas dovoľí. A keď lektor skončí, ujíma sa slova predstavený. Napomína a povzbudzuje do nasledovania **takých skvelých vecí**. Potom všetci naraz vstaneme a modlíme sa. A ako sme už povedali, po modlitbe sa prinesie chlieb, víno a voda.“

Základná štruktúra liturgie slova

Čítanie zo Starého zákona

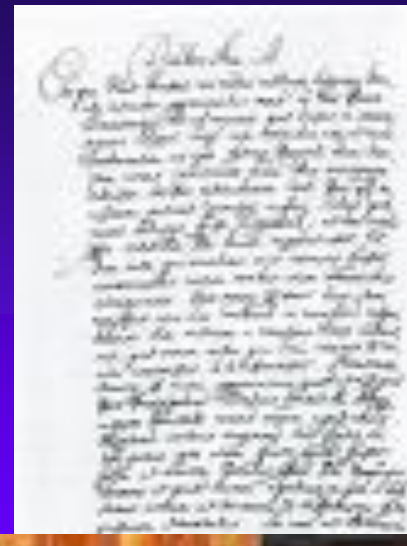
Čítanie z Nového zákona

Žalm

Homília

Modlitby veriacich

posvätný text

prirodzené poslanie textu

Miesto čítania

V dejinách sa menilo aj miesto, kde sa čítania čítali.

1. **vyvýšené miesto, kde bol stojan na knihu** odkiaľ lektor čítal čítanie (pramene z 3. a 4. stor.)

2. **ambona** - slúžila nielen pre lektorov, ale aj pre spevákov žalmov

Lekcionár

„Aby sa veriacim pripravil čím bohatší stôl Božieho slova, nech sa im štedrejšie sprístupnia poklady Biblie tak, aby sa za stanovený počet rokov prečítali najdôležitejšie časti Sv. písma.“ SC 51

25. mája 1969

Prvý lekciónár

Obsahoval úplné texty všetkých čítaní v **latinčine**.

5

Lekcionár I. – na nedele

Z

Lekcionár II. – férie a sviatky svätých
v privilegovaných obdobiach

V

Lekcionár III. - férie v Obdobi cez
rok I. a sviatky svätých v tomto období

ä

Z

Lekcionár IV. - férie v Obdobi cez
rok II. a sviatky svätých v tomto období

k

Lekcionár V. – na rozličné príležitosti
(vysluhovanie sviatostí, svätenín, omše
za zosnulých, votívne sv. omše)

O

V

Lektor

- **osoba**, ktorá číta čítania zo Svätého písma pred evanjeliom od ambony
- najstarší **stupeň nižších svätení** (2. stor.)
- dnes sa chápe ako **služba**, (ministerium), ktorá popri diakonáte a akolytáte je určovaná aj laikom

Čo je potrebné si uvedomiť?

- to, čo hovoríme je **Božie slovo**, nie slovo lektora
- nie lektor, žalmista alebo organista je dôležitý, ale **Ježiš Kristus**
- sme členmi **spoločenstva** splnomocnení na túto úlohu
- sme zodpovední za to **ČO a AKO** čítame

Význam Božieho slova v liturgickom slávení

Prítomnosť Ježiša Krista v liturgii slova
Úloha Ducha Svätého pri liturgii slova

„Celé Sväté písmo smeruje ku **Kristovi**. Kristus je Božie slovo a to Slovo bolo u Boha od počiatku.“
To, čo sa ohlasuje a sprítomňuje, je v podstate „**tajomstvo Krista**“, teda udalosti, ktorými Ježiš Kristus uskutočnil našu spásu (vtelenie, narodenie, skrytý život, verejné účinkovanie, spásonosné utrpenie a smrť, slávne zmŕtvychvstanie, nanebovstúpenie a aj jeho príchod v sláve.
Tieto tajomstvá **sú v oslávenom Kristovi večne prítomné**, takže veriaci môžu mať na nich účasť najmä prostredníctvom liturgického slávenia.

„Moje slová sú Duch a život.“

Prítomnosť a pôsobenia Ducha Svätého sa vzťahuje

- na ohlasované Božie slovo
- na tých, ktorí Božie slovo počúvajú.

Boh vždy, keď zvestuje svoje slovo, očakáva našu odpoveď.
Naša odpoveď:

- * **počúvanie** Božieho slova
- * **klaňanie sa** v Duchu a pravde (Jn 4,23).

Svätý Duch robí túto odpoveď účinnou, aby sa to, čo sa počulo pri liturgickom slávení vyjadrilo životom:

„A slovo aj uskutočňujte, nebud'te len poslucháčmi.“
(Jak 1,22)

Počúvanie Božieho slova sa pôsobením Ducha Svätého stáva klaňaním.

Čo to pre nás v praxi znamená?

nechat' sa Božím slovom preniknúť'

vnikať' hlbšie do celého Pánovho tajomstva

Počúvanie Božieho slova

- ◆ hlboké
- ◆ pozorné
- ◆ veľkodušné

Premieňa sa na LÁSKU a MODLITBU.

**V hĺbke svojho vnútra vstupujeme do sféry
Božej lásky, do adorácie**

Súťaž LÁSKY s Bohom.

→ Láska, ktorá sa **DÁVA**

→ Láska, ktorá **ODPOVEDÁ**

Liturgia slova má byť

- ◆ **pozorným počúvaním**
- ◆ **vytúženým počúvaním** - aby som bol schopný pozorne počúvať, mal by som po počúvaní túžiť
- ◆ **opravdivým počúvaním** - sme ochotní ho do svojho života prijať

Počúvanie Božieho slova ako **prejav úcty a lásky**

- počúvanie, ktoré sa nás konkrétne **dotýka**
- je to **pokorné počúvanie**
- malo by v nás **zanechať stopu**

Počúvanie a láska

1. pri liturgii slova sme prítomný len telom, ale duchom tam nie sme
2. počúvali sme ušami, no nesledovali sme text srdcom

D

ô

v

o

d

?

chýba nám LÁSKA

Počúvať znamená!

- ◆ byť ticho
- ◆ a zároveň konať
- ◆ dostávať
- ◆ dávať

Posvätné ticho

Liturgiu treba sláviť tak, aby napomáhala rozjímaniu. Treba sa vyhnúť náhleniu, ktoré prekáža sústredeniu.

Dôvody:

Duch Svätý pôsobí v tichosti.

Rozhovor medzi Bohom a ľuďmi konaný za pomoci Ducha Svätého si vyžaduje krátke chvíle ticha, **aby srdce prijalo Božie slovo a pripravilo naň odpoveď v modlitbe.**

Ticho je atmosférou očakávania, veľkodušnosti.

Oblasť nášho vnútorného ticha je v hĺbke nás samých.

Biblické čítania

čítania z Písma nemožno zameniť s inými, nebiblickými čítaniami.

čítať možno len zo schválených lekciónárov alebo z prekladu Písma schváleného príslušnou kongregáciou.

v rímskej liturgii sa biblické preklady musia zhodovať s latinským textom

Čítania v omši za účasti ľudu sa vždy prednášajú od ambony.

Prvé čítanie

Lektor ide k ambone čítať až **po skončení modlitby dňa.**

Lektor má túto úlohu určenú a plní ju aj vtedy, keď sú prítomní posluhujúci vyššieho stupňa.

Keď chýba úradný lektor, čítania môžu predniesť aj iné, naozaj schopné a starostlivo pripravené osoby, tak muži ako aj ženy.

Celebrant nemá čítať čítania, ale ich počúvať.

Iba v prípade, že nemá súceho lektora alebo lektorku, číta sám celebrant.

Lektor **nečíta pred čítaním rubriky** (prvé čítanie, druhé čítanie), **ani podtituly**, ktoré predchádzajú čítanie.

Na konci čítania povie: „Počuli sme Božie slovo.“

Žalm

Žalm je rozjímavá odpoveď na Božie slovo, ktoré sme počuli.

- * nasleduje po prvom čítaní
- * spravidla sa berie z lekcionára, pretože jeho texty sú v priamej súvislosti s jednotlivými čítaniami
- * jeho spievanie napomáha duchovné vnímanie žalmu a uvažovanie nad ním.
- * spravidla sa spieva alebo číta od ambony.
- * ak sa nespieva, treba ho čítať tak, aby napomáhal rozjímaniu nad Božím slovom.

Druhé čítanie

- čítanie zo **Skutkov apoštolov**
- čítania z **Listov sv. apoštola Pavla**
- **Apokalypsa** (Zjavenie sv. apoštola Jána)

„Je pestré a povznášajúce, keď sa viac ľudí aktívne zapája do tejto služby, keď prvé čítanie číta jeden lektor a druhé druhý, a keď sa to strieda.“

Evanjeliium

Čítanie evanjelia je **vrcholom liturgie slova**.

„Samá liturgia učí, že čítaniu evanjelia **patrí najväčšia úcta**.

Ved' v porovnaní s ostatnými čítaniami ho vyznačuje osobitnou poctou, a to jednak tým, že **na jeho ohlasovanie určuje služobníka**, ktorý sa na vykonanie svojej služby pripravuje **modlitbou a požehnaním**, a to tým, že veriaci aklamáciami uznávajú a hlásajú, že Kristus je medzi nimi a k nim hovorí, a že samo čítanie evanjelia počúvajú **postojacky** a napokon tým, že sa **knihe evanjelia preukazuje osobitná úcta**.“

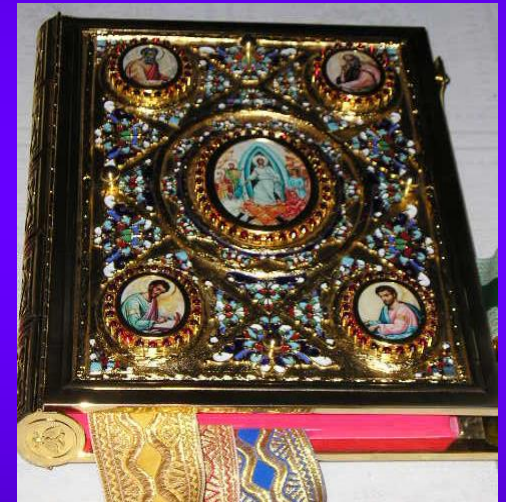

Knihá evanjelií

- * už odpradávná symbolizuje Krista.
- * bývala vyzdobená zlatými ozdobami a vzácnými kameňami.

Procesia k ambone
so zdvihnutým Evanjeliárom
symbolizuje slávnostný Pánov vstup.

Všetky znaky a gestá úcty
horiace sviece,
tymián,
znaky kríža na čele, na ústach a na hrudi,
bozk knihy,
sú živým výrazom úcty a lásky ku Kristovi.

Ďalšie časti liturgie slova

Vyznanie viery : Apoštolské (kratšie)
Nicejsko-carihradské (dlhšie)

Modlitby veriacich : v súčasnosti je nové vydanie

Príprava lektora pred čítaním

- ◆ Čítanie Božieho slova je výsada.
- ◆ Nasadenie, odovzdanosť, zodpovednosť
- ◆ Stretnutie s Kristom je obrovské tajomstvo.
- ◆ Uvedomenie si, že to, čo interpretujem má obrovskú hodnotu pre mňa a pre ľudí (neodfláknúť to).
- ◆ Dokonalosť, ktorá neruší vo vnímaní Božieho slova
- ◆ Nie je dôležité to, že ľudia si povedia: „ako krásne“ to zaznelo v jej podaní, ale ľudia tým, že ma budú rozumieť to, čo prečítam, musia vedieť „čo krásne“ zaznelo v mojom podaní.
- ◆ Všetko sa dá zvládnuť s prítomnosťou Boha v sebe.
- ◆ Reč lektora aj mimo čítania Božieho slova má byť dokonalá.

- ◆ **Musíme vedieť, o čom čítame.**
- ◆ 5x prečítať
  1. Obsah
  2. Chyby
  3. Čo mne dalo toto Božie slovo? Čím ma zasiahlo?
  4. Čo chce Boh týmto čítaním povedať ľuďom?
  5. Komplexne
- ◆ **Vnímať chuť slova pri spätnom čítaní.**
- ◆ **Keď vieme o čom čítame, vieme aj to, ako to čítať.**
- ◆ Dbáť na dôraz, obrazy, podmienky, za ktorých bol text písaný.
- ◆ Po prečítaní by sme mali vedieť prerozprávať text.
- ◆ „Počuli sme Božie slovo – treba to cítiť. 😊“
- ◆ Musí z nás byť cítiť presvedčenie a dôvera v slovách, ktoré hovoríme.

Praktické rady

- ◆ 1. Vyskúšať si **intenzitu hlasu** pred čítaním.
- ◆ 2. **Dýchať** (po prijatí Ducha funguje aj dych 😊).
- ◆ 3. **Vizuálny kontakt** (nie pozri čo mám oblečené, nie úsmev č.3, ale prirodzenosť, aby ten, čo počúva, mohol čítať z nás, aký máme vzťah k Božiemu slovu).
- ◆ 4. **Pohladit' ľudí pohľadom** (nie mysliet' na „šak si sadni už, šak už sa domodli ten ruženec“).
- ◆ 5. Pozerať na ľudí v **láskavom a pokojnom pohľade**.
- ◆ 6. **Udržiavať očný kontakt** s ľuďmi počas celého čítania.
- ◆ 7. Sebavedomie – **bohovedomie** – čítam Božie slovo.

Praktické rady

- ◆ 8. **Nemať napätie v ramenách** – strnulosť (pomôcka: prenášanie váhy).
- ◆ 9. **Nadychovať sa** najlepšie vtedy, keď končí celok.
- ◆ 10. **Akýkoľvek pohyb oslobodzuje** od trémy (položiť si ruku na lekciónár, na ambonu).
- ◆ 11. Ak sa nám stane, že nemáme slinu, vyschlo nám v hrdle, treba si oprieť špičku jazyka o dolné zuby, alebo zahryznúť si do jazyka.
- ◆ 12. Každý človek má iný temperament, spôsob prejavu – čítame o bolesti, o radosti (každý má ten **svoj hlas prispôbiť, dať ho do služby textu**).

